

Burgers aan zet

Geef de openbare ruimte zelf vorm

Voor veel mensen is de openbare ruimte in hun buurt een onveranderbaar iets. Maar dat hoeft helemaal niet zo te zijn. Burgers hebben echt de middelen in handen om hun omgeving aangenamer, veiliger of duurzamer te maken.

TEKST WIM TROCH
FOTO SOFIE NUYTEN

Het voorbije jaar heeft ons veel dingen geleerd. Een van de dingen die we door de lockdown aan den lijve hebben ondervonden, is hoe belangrijk de omgeving waar je woont is. Kun je makkelijk gaan wandelen in de natuur? Woon je langs een drukke baan? Is er een park in de buurt? Kunnen kinderen op straat of op een pleintje spelen? Zijn de winkels vlakbij? Het zijn allemaal factoren die een invloed hebben op hoe je de periode hebt doorgemaakt waarin we 'in ons kot' moesten blijven.

Grond der Dingen

Het belang van hoe de ruimte om ons heen ingericht is, valt dus niet te overschatten. Maar er is goed nieuws. Je hoeft allermist bij de pakken te blijven zitten, als je vindt dat het beter kan. Soms zijn kleine ingrepen genoeg om een verschil te maken. Dat bewijst De Grond der Dingen uit Mechelen. Vier jaar geleden begon het project, waar

bij de Mechelaars opgeroepen werden om actief mee te bouwen aan het uitzicht van de stad. De stad telde daarvoor 20 000 vierkante meter – het equivalent van drie voetbalvelden – grond ter beschikking.

Willy Thomas, artistiek leider van het Mechelse theater ARSENAAL/LAZARUS, geeft uitleg. 'Het gaat daarbij niet om één groot gebied, maar op stukken verspreid in de stad. We hebben meer dan 200 voorstellen gekregen. Die werden, na onderhandeling teruggebracht tot 86 en vervolgens verdiept in een expo van drie maanden. Uiteindelijk werden een 40-tal voorstellen geclusterd en samengebracht tot een aantal grotere verhalen. Een van die clusters is 'De tuin van Eten' geworden. Een verhaal over inclusie, waarbij onder meer een multicultureel ovenproject wordt versterkt door een ontmoetingsplek voor nieuwkomers en waarbij verschillende culturen worden samengebracht. In een ander project gingen de buurtbewoners aan de slag om na te denken over de herbestemming van een oud zwembad en de bijbehorende publieke ruimte in hun buurt. Maar niet elk voorstel had per se een stuk grond nodig.

Zo was er ook het voorstel om een soort kansel, een stoel, op te richten voor mensen die in de samenleving vaak niet gehoord worden, zoals mensen in armoede.'

Caravan

Nadat de voorstellen werden ingediend, werd een tentoonstelling georganiseerd. Via debatavonden en gesprekstafels werden de voorstellen samengebracht, verfijnd en tot grotere coherente ideeën gesmeed. 'De voorstellen kwamen van kinderen, ouderen, organisaties ... alles door elkaar', zegt Thomas. 'Om ook mensen te bereiken die aan de mediakanalen ontsnappen hebben we in het begin van het project een caravan laten maken. Daar trokken we mee naar de buurten waar de traditionele media niet zo'n groot publiek

hebben. Soms stonden we daar een hele dag, om te luisteren hoe het er in die buurt aan toe gaat, of wat de noden zijn. De caravan hielp om drempels weg te werken. Voorwaarden voor de voorstellen waren er niet, alleen moesten de ideeën niet alleen goed zijn voor de betrokken indieniër, maar de stad moest er beter van worden.' De Grond der Dingen kreeg steun van de stad. 'Die samenwerking is wel een meerwaarde', aldus Thomas. 'Burgers moeten niet voor de oplossingen zorgen, maar wie wil dat zijn betrokkenheid verder gaat dan het stemhokje, moet zijn of haar expertise wel gewaardeerd voelen.'

De volgende maanden wordt in verschillende werktafels met de clusters gewerkt om tot realiseerbare voorstellen te komen. ■

Gezocht: 15 proefprojecten

Beweging.academie, de vormingsdienst van beweging.net, wil in 2021 de handen uit de mouwen steken om een aantal buurten te herdenken. Dit voorjaar zoeken ze geëngageerde burgers in Vlaanderen en Brussel, om samen met de buurtbewoners, verenigingen en andere betrokkenen de ruimte in hun straat of wijk te herbekijken. Op vijftien plekken zal een participatief traject uitgerold worden. Beweging.academie gaat op zoek naar goede voorstellen om een buurt aangenamer, duurzamer, hechter, veiliger of leefbaarder te maken. Daarvoor doen ze een beroep op jou!

Ben je ervan overtuigd dat jouw gemeente één van de vijftien pilootgemeenten kan worden? Heb je al een goed idee, of wil je nadenken over een nieuwe invulling van de ruimte in jouw buurt? Aarzel dan niet en dien je aanvraag in.

>>> www.bewegingacademie.net

Via gespreksavonden en werktafels werden de verschillende voorstellen van de Mechelaars samengebracht tot enkele concrete voorstellen.